

Plik ponownie uzupełniony

AKADEMIA GÓRNICZA 1913-1949 – W OCZACH HUTNIKA

ERYGOWANIE AKADEMII GÓRNICZEJ – 31 maja 1913 roku

Historia powstania Akademii Górniczej w Krakowie sięga **24 lutego 1912 r.**, kiedy grupa wybitnych inżynierów i działaczy górniczych, pod przewodnictwem inż. J. Zarańskiego, na II zjeździe delegatów górników i hutników w auli Akademii Umiejętności w Krakowie wszczęła starania o zgodę na powołanie w Krakowie wyższej uczelni, kształcącej w Galicji inżynierów górnictwa w uczelni z polskim językiem wykładowym. Już w pół roku później, 10 lipca 1912 r., wiedeńskie Ministerstwo Robót Publicznych powiadomiło władze m. Krakowa o pozytywnej decyzji rządu. W kwietniu 1913 roku, MRP w Wiedniu powołało 12-os. Komitet Organizacyjny, a jego przewodniczącym został prof. J. Morozewicz, który miał za zadanie podejmować działania w zakresie organizacji, zarówno samej uczelni, jak i budowy jej nowej siedziby.

31 maja 1913 r. cesarz Franciszek Józef I Habsburg podpisał akt powołania krakowskiej Akademii Górniczej. Komitet Organizacyjny – od początku swej działalności przyjął nowoczesny profil uczelni dwu-wydziałowej, zakładając warunki dla jej uruchomienia od 1914 roku. Niestety wybuch I. Wojny Światowej przerwał wszelkie prace Komitetu, których kontynuacja została wznowiona bezpośrednio po zakończeniu wojny, jeszcze w 1918 roku. W wyniku tej działalności już na początku następnego roku Minister WRiOP dr Jan Łukasiewicz mógł przedłożyć – umotywowany potrzebą kształcenia w kraju inżynierów górników i hutników, wniosek w sprawie uruchomienia Akademii Górniczej w Krakowie, który Rada Ministrów Rządu II RP uchwaliła **8 kwietnia 1919 roku.**

1. **Cesarz Franciszek Józef I Habsburg (1830-1916)** – przedstawiciel domu habsbursko-lotaryńskiego, monarcha identyfikowany z Austro-Węgrami: cesarz Austrii (1848-1916) i apostołski król Węgier (1867-1916) i in.

2. Etapy początków powstawania Akademii Górniczej w Krakowie sięgają 24 lutego 1912 r.

3. **JAN ZARAŃSKI (1866-1940)** – prawnik, inż. górnik, absolwent UJ i Akademii Górniczej w Leoben, poseł do parlamentu austriackiego, długoletni orędownik utworzenia Akademii Górniczej w Krakowie. W latach 1913-21 był członkiem i z-cą przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego AG w Krakowie oraz pierwszym jej profesorem (od 17.X.1913), a od roku akad. 1920/21 był zatrudniony w AG jako profesor prawoznawstwa górniczego.

4. **JÓZEF MOROZEWICZ (1865-1941)** – prof. zw., polski uczony, mineralog i petrograf, absolwent Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego Uniwersytetu Warszawskiego, czł. AU od 1902. Od 1905 r. był kier. Zakładu Mineralogicznego UJ i prof. zw. tej uczelni. W 1913 r. został powołany na przewod. Komitetu Org. Akademii Górniczej w Krakowie (1913-21). Organizator 1919-37 i pierwszy dyrektor Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie. Zasłużył się przy rozbudowie Collegium Maius UJ. Był założycielem AZS Kraków i Ligi Ochrony Przyrody.

OTWARCIE AKADEMII GÓRNICZEJ – 20 października 1919 roku

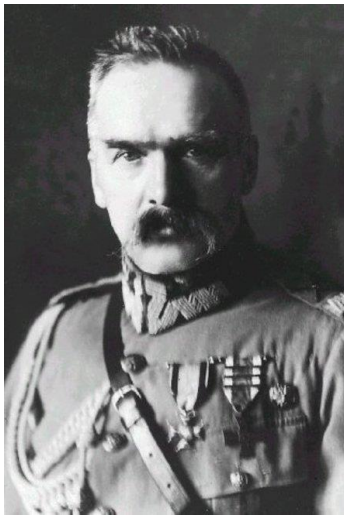

Narodowe Archiwum Cyfrowe, sygn. 1-II-2993-2

1. Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie (ul. Gołębia 24) z aulą uniwersytecką na I piętrze, wzniesione w latach 1883-87 w stylu neogotyckim. W 1919 roku niedaleko na Plantach posadzono Dąb Wolności dla uczczenia odzyskania niepodległości. NAC: SM0_1-N-2993-2

2. Józef Piłsudski – Naczelnik Państwa Polskiego, w towarzystwie prof. Stanisława Estreichera – rektora UJ, i Jana K. Fedorowicza – prezydenta Miasta Krakowa, u wejścia do Collegium Novum UJ w dniu uroczystego otwarcia Akademii Górniczej – 20.X.1919

3. Józef Piłsudski (1867-1935) – Naczelnik Państwa (1919-22), marszałek Polski (1920-26), premier Rządu RP (1926-28, 1930)

4. Aula Akademii Górniczej z okresu przedwojennego. Od lewej: nisza z rzeźbą S. Staszica, portret prof. Ignacego Mościckiego, symbol art deco z wkomponowanymi godłami Wydziałów Górniczego i Hutniczego oraz portret J. Piłsudskiego – 1939-08-24

OTWARCIE WYDZIAŁU HUTNICZEGO AG

– 1 maja 1922 r.

a)

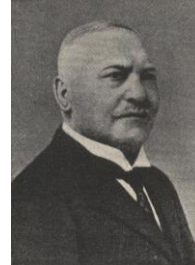
b)

a)

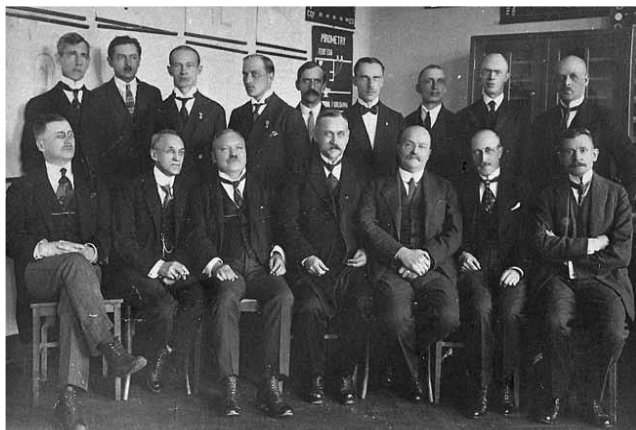

b)

5. Pierwsi profesorowie z dziedziny metalurgii żelaza, organizatorzy Wydz. Hutniczego Akademii Górniczej: prof. zw. inż. Henryk Korwin-Krukowski (a) – kier. Katedry Metalurgii Żelaza, prof. zw. inż. Antoni Rodziewicz-Bielewicz (b) – pierwszy dziekan Wydz. Hutniczego, kier. Katedry Maszyn Hutniczych

6. Pierwsi profesorowie z dziedziny odlewnictwa: inż. Józef Modzelewski (a) – hutnik, wykładowca technol. materiałów ogniotr., elektrometalurgii i odlewnictwa w latach 1921-27, prof. zw. inż. J. Buzek (b) – profesor Wydz. Hutniczego AG od 1927 r. oraz organizator Katedry Metalurgii Surówki i Odlewnictwa (1933-39), współorganizator Stowarzyszenia Techn. Odlewników Polskich (STOP) i innych

7: Pierwsza promocja inżynierów hutników i grono pedagogiczne Wydz. Hutniczego AG w Krakowie po obronie projektu dyplomowego w dniu 23 czerwca 1923 roku: Siedzą od lewej: inż. W. Hłasko – Dyr. Huty Bankowej w Dąbrowie Górniczej, inż. J. Modzelewski – wykładowca odlewnictwa, inż. J. Buzek – Dyr. Odlewni Żeliwa „Węgierska Górka”, prof. A. Rodziewicz-Bielewicz – kier. Katedry Maszyn Hutniczych, prof. H. Korwin-Krukowski – kier. Katedry Metalurgii Żelaza, inż. A. Zalewski – Dyr. Wielkich Pieców i Zakładów Ostrowieckich SA, prof. E. Chromiński – kier. Katedry Maszynoznawstwa II, stoją od lewej: inż. I. Feszczenko-Czopiwski – kier. Katedry Metalografii i Obróbki Termicznej, dalej pierwsi absolwenci (6 osób) oraz inż. A. Ludkiewicz – wykładowca metalurgii żelaza i ogólnej, inż. R. Dawidowski – wykładowca technologii ciepła i paliwa.

8. Prof. zw. dr hab. inż. A. Krupkowski – zwany ojcem polskiej metalurgii, inż. metalurg po Wydz. Metalurgicznym Polit. Górniczej w Petersburgu, w roku akad. 1929/30 podjął pracę w AG, przechodząc z Polit. Warszawskiej jako prof. metalurgii żelaza, później też twórcą Wydz. Metali Nieżel. (od 1962), a w Krakowie twórcą Inst. Podstaw Metalurgii PAN, której to placówce nadano jego imię (od 1980)

INFRASTRUKTURA AKADEMII GÓRNICZEJ – po 1920 roku

a)

b)

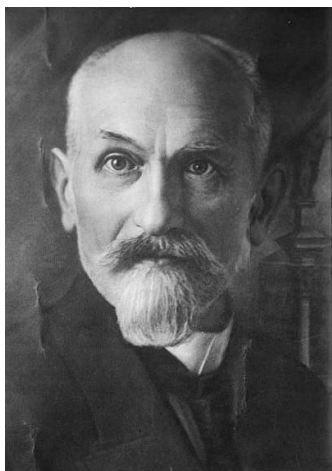

NAC: 1-N-3118-1	Muzeum AGH
9. Budynek komunalny użytkowany przez szkolnictwo powszechne przy ul.: Loretańskiej 18 – siedziba m.in. rektoratu i dziekanatu (jeden dla obu wydziałów), przekazany przez Gminę m. Krakowa w zarządzanie Akademii Górniczej w l. 1919-30 (in. Grodzkiej 15 w l. 1923-30)	10. Budynek komunalny użytkowany przy ul. Smoleńsk 7 – szkolnictwo powszechne – siedziba m.in. katedr Wydz. Hutniczego AG, przekazany przez Gminę m. Krakowa w zarządzanie Akademii Górniczej w latach 1923-30 (in. Skałecznej 10 – dawny budynek Instytutu Nafty, w l. 1923-30)

NAC: 1-N-3119	Muzeum AGH
11. Budynek IV Gimnazjum w Podgórzu, ul. Krzemionki 11, wzniesiony w l. 1913-18 według projektu arch. Jerzego Struszkiewicza, będący tymczasową siedzibą Akademii Górniczej w latach 1920-72 – 1927-10	12. Gmach główny Akademii Górniczej: siedziba uczelni od 1930 roku, widok po ukończeniu w 1935 r. zewnętrznych prac elewacyjnych z grupami rzeźb przy jego wejściu i od 1939 r. figurą św. Barbary osadzoną na dachu budynku – 1939-08-24

WMUROWANIE KAMIENIA WĘGIELNEGO
– 15 czerwca 1923 roku pod budynek główny AG
w obecności prof. S. Wojciechowskiego, Prezydenta II RP

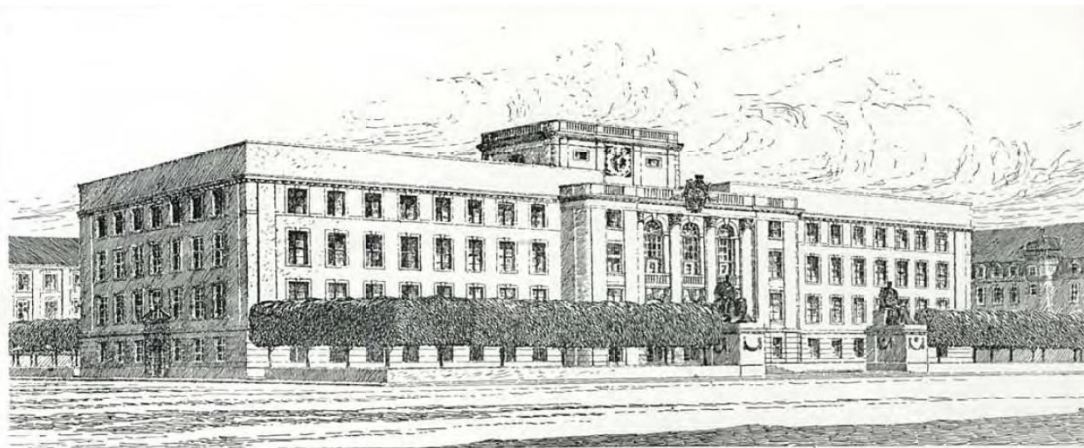
<p>Muzeum AGH</p> <p>13: Prof. Stanisław Wojciechowski, Prezydent II RP (1922-26), który podpisał akt erekcyjny gmachu gł. Akademii Górniczej, wręczono Mu tytuł honorowy doktora h.c. Akademii Górniczej – 1923-06-15</p>	<p>Muzeum AGH</p> <p>14: Uroczystość wmurowania kamienia węgielnego pod budowę gmachu głównego Akademii Górniczej w Krakowie przy Al. Mickiewicza 30. Siedzą w I rzędzie (od lewej): 8-osobowe grono profesorów AG, prof. Jan Studniarski – rektor AG, Stanisław Wojciechowski – Prezydent II RP, Jan K. Federowicz – Prezydent m. Krakowa (1918-24), gen. broni Józef Haller, gen. broni Józef Dowbor-Muśnicki, bp pom. Anatol Nowak, Kazimierz Galecki – wojewoda krakowski – 1923-06-15</p>
--	--

<p>Muzeum AGH</p> <p>15: Uroczystość wmurowania kamienia węgielnego. Rozentuzjasmowana młodzież akademicka niesie na rękach prof. S. Wojciechowskiego, Prezydenta II RP – 1923-06-15</p>	<p>Muzeum AGH</p> <p>16: Budowa gmachu głównego Akademii Górniczej: widok na stan roboczy budynku podczas jego budowy w kolejnych etapach jego wznoszenia pod koniec lat 30. XX wieku – 1928</p>
--	--

PROJEKTY I BUDOWA GMACHU GŁÓWNEGO Akademii Górniczej w latach 1923 – 1935

Projekt – 1913: opracowany przez zespół arch. S. Odrzywolskiego i arch. A. Ballenstedta
Projekt nigdy nie został zrealizowany.

17. Szkic reprezentacyjnej fasady skrzydła wschodniego wieloskrzydłowego gmachu gł. Akademii Górniczej w Krakowie. Widok na bryłę i fasadę budynku z wejściem głównym zgodnie projektem, opracowanym przez zespół arch. S. Odrzywolskiego i arch. A. Ballenstedta z 1913 roku [5]. Miał być ozdobiony centralnym ryzalitem głównym w formie sześć-kolumnowego portyku wypukłego, od góry przykrytego tarasem z balustradą, do której zamierzano zamontować herb Habsburgów – wg nieznanego projektu, a rejon jego podstawy pierwotnie miał być przyozdobiony rzeźbami pionierów górnictwa: S. Staszica i F. K. Druckiego-Lubeckiego – także wg nieznanego projektu, usytuowanymi na kamiennych postumentach z dwóch stron wejścia do budynku. Foto: [5]

Projekt – 1921: opracowany przez zespół arch. S. Odrzywolskiego i arch. W. Krzyżanowskiego
Ten projekt budynku ostatecznie przyjęto w 1921 r. do realizacji, przy czym na etapie wykańczania budynku w l. 1929-38 zmieniano koncepcje wykonywanych rzeźb, autorów i ich usytuowania.

18. Reprezentacyjna fasada skrzydła wschodniego gmachu gł. z centralnym ryzalitem głównym w formie portyku z wejściem gł. i zdobiaczami go rzeźbami Akademii Górniczej w Krakowie wg zmodyfikowanego projektu, opracowanego przez zespół architektów S. Odrzywolskiego i W. Krzyżanowskiego z 1921 roku. Gmach pierwotnie miał być ozdobiony centralnym ryzalitem głównym w formie czterokolumnowego portyku, a na poziomie wejścia do niego miały być osadzone rzeźby pionierów górnictwa S. Staszica i F. K. Druckiego-Lubeckiego – wg projektu nieznanego rzeźbiarza, umieszczone na kamiennych postumentach, a na zwieńczeniu dachu planowano umieścić rzeźbę alegorii geniusza pracy (nauki) – wg projektu K. Hukana. Foto: Wójcik Z.: Józef Morozewicz – uczoney...

ELEMENTY TRADYCJI W AKADEMII GÓRNICZEJ

NAC: 1-N-3129-1

NAC: 1-N-3129-2

19. Insignia władzy rektorskiej – łańcuch Rektora (a) i dziekańskiej – łańcuch Dziekana Wydziału Górniczego (b) Akademii Górniczej w Krakowie, widoczne ich elementy konstrukcyjne i awersy obu medalionów. Złote łańcuchy wykonano według projektu B. Tretera, a ufundowane zostały w 1926 roku przez Radę Zjazdu i Konwencji Węglowej Przemysłowców Zagłębia Dąbrowskiego w Dąbrowie Górn. – 1927-12-07

NAC: SMO_1-N-3129-1

90 lat „Metalurgii” w fotografiach i wspomnieniach

20. Insignia władzy dziekańskiej – łańcuch Dziekana Wydziału Hutniczego Akademii Górniczej w Krakowie – stan przedwojenny (a) i jego elementy konstrukcyjne: ogniwa ozdobne (a), zawieszka oraz medalion – widok według stanu powojennego awersu (b) i rewersu (c)

PROF. IGNACY MOŚCICKI – PREZYDENT RP

Wizyta w AG podczas VI Zjazdu Stowarzyszenia Elektryków Polskich – 2 czerwca 1934

Haridove Archiwum Cyfrowe, sygn. 1-A-1558-3

NAC: 1-A-1558-3	NAC: 1-A-1558-5
21. Powitanie dostojnego gościa prof. I. Mościckiego – prezydenta RP, w murach Akademii Górniczej przez prof. Władysława Taklińskiego, rektora Uczelni – 1934-06-2	22. Prof. Ignacy Mościcki – Prezydent RP, wśród uczestników VI Zjazdu Stowarzyszenia Elektryków Polskich. Prezydent otworzył urządzoną w gmachu gł. AG wystawę krajowego przemysłu elektrotechnicznego (2.VI); na zdjęciu (siedzą od lewej): generał A. Narbut-Łuczyński – gen. brygady WP w Krakowie, rektor Akademii Górniczej prof. W. Takliński, minister przemysłu i handlu H. Floyar-Rajchman, Prezydent RP I. Mościcki, minister poczt i telegrafów E. Kaliński, wiceminister wyznań religijnych i oświecenia publicznego K. Pieracki, wojewoda krakowski M. Kwaśniewski, – 1934-06-2

Wręczenie nadanego przez AG tytułu doktora h.c. – 16 października 1934

Haridove Archiwum Cyfrowe, sygn. 1-A-1464-1

Haridove Archiwum Cyfrowe, sygn. 1-A-1464-2

NAC: 1-A-1464-1	NAC: 1-A-1464-2
23. Prof. I. Mościcki – prezydent RP (w środku) w otoczeniu członków delegacji. Widoczni (od lewej): major W. Krawczyk – zastępca szefa Gabinetu Wojskowego Prezydenta RP, Z. Skowroński – zastępca szefa Kancelarii Cywilnej Prezydenta RP, pułkownik J. Głogowski – szef Gabinetu Wojskowego Prezydenta RP, S. Świeżawski – szef Kancelarii Cywilnej Prezydenta RP, kapitan Z. Gużewski – adiutant Prezydenta RP (zasłonięty), prof. F. Zalewski, prof. W. Takliński – rektor AG, prof. W. Łoskiewicz, prof. R. Dawidowski, członkowie Senatu AG – 1934-10-16	24. Prof. Ignacy Mościcki – Prezydent RP (z lewej) po wręczeniu w Warszawie dyplomu dr h.c. Akademii Górniczej nauk techn. Na zdjęciu widać rozmowę m.in. z prof. W. Taklińskim – rektorem AG (po prawej) – 1934-10-16

POŚWIĘCENIE GMACHU GŁÓWNEGO AG 7 grudnia 1935 roku

NAC
Narodowe Archiwum Cyfrowe, sygn. 1-N-3127-1

NAC
Narodowe Archiwum Cyfrowe, sygn. 1-N-3127-2

<p>NAC: 1-N-3127-1</p> <p>25. Nabożeństwo w kolegiacie św. Anny (widoczni oficjale i zaproszeni goście) w dniu uroczystego poświęcenia gmachu Akademii Górniczej w Krakowie – 1935-12-07</p>	<p>NAC: 1-N-3127-2</p> <p>26. Nabożeństwo w kolegiacie św. Anny (Komunii udziela biskup Stanisław Rospond) w dniu uroczystego poświęcenia gmachu głównego Akademii Górniczej w Krakowie – 1935-12-07</p>
--	--

NAC
Narodowe Archiwum Cyfrowe, sygn. 1-N-3127-3

NAC
Narodowe Archiwum Cyfrowe, sygn. 1-N-3127-4

<p>NAC: 1-N-3127-3</p> <p>27. Uroczystość poświęcenia gmachu gł. Akademii Górniczej w Krakowie: widok ogólny podczas nabożeństwa na krużgankach budynku gł. Widoczni (od lewej): prof. W. Takliński – rektor AG, prof. R. Dawidowski – prorektor, W. Świątosławski – minister oświaty, K. Świtalski – wojewoda krakowski, M. Kaplicki – prezydent M. Krakowa, K. Chyliński – wiceminister oświaty – 1935-12-07</p>	<p>NAC: 1-N-3127-4</p> <p>28. Uroczystość poświęcenia gmachu gł. Akademii Górniczej w Krakowie: biskup Stanisław Rospond przemawia podczas poświęcania budynku. Widoczni (od lewej): prof. W. Takliński – rektor AG, prof. R. Dawidowski – prorektor, W. Świątosławski – minister oświaty, K. Świtalski – wojewoda krakowski, M. Kaplicki – prezydent M. Krakowa, K. Chyliński – wiceminister oświaty – 1935-12-07</p>
--	--

OBCHODY 15-LECIA AKADEMII GÓRNICZEJ otwarcie auli w dniu 7 grudnia 1935 roku

Hardebe Arthurum Cyfrowe, sygn. 1-N-3127-5

Hardebe Arthurum Cyfrowe, sygn. 1-N-3127-7

<p>NAC: 1-N-3127-5</p> <p>29. Akademia okolicznościowa w auli AG podczas uroczystego jej otwarcia: za stołem prezydyalnym stoją (od lewej): prof. W. Takliński – rektor, prof. F. Zalewski – dziekan Wydz. Górniczego, prof. R. Dawidowski – prorektor, prof. W. Łoskiewicz – dziekan Wydz. Hutniczego, Wojciech Świątosławski – minister wyznań religijnych i oświecenia publicznego, stoi przed prezydium – 1935-12-07</p>	<p>NAC: 1-N-3127-7</p> <p>30. Akademia okolicznościowa w auli AG podczas uroczystego jej otwarcia: widok ogólny auli podczas akademii. Wśród uczestników (widoczny na pierwszym planie) m.in. Wojciech Świątosławski – minister wyznań religijnych i oświecenia publicznego – 1935-12-07</p>
--	--

a)

b)

<p>Internet ...</p> <p>31. Tytuł doktora h.c. Akademii Górniczej przyznano inż. Stanisławowi Surzyckiemu, prezesowi Syndykatu Polskich Hut Żelaza (także prof. I. Mościckiemu) – 1934-06-23</p>	<p>Internet ...</p> <p>32. Tytuły doktora h.c. Akademii Górniczej przyznano: Aleksandrowi Ciszewskiemu (a) – dyrektorowi generalnemu i prezesowi Unii Polskiego Przemysłu Górniczo-Hutniczego (1932-39), inż. Czesławowi Peche (b) – dyrektorowi Departamentu Górniczo-Hutniczego Ministerstwa Przemysłu i Handlu (1931-38), którym wręczono ten tytuł podczas obchodów Jubileuszu 15-lecia Akademii Górniczej – 1935-12-07</p>	<p>Internet ...</p>
---	---	---------------------

PRZEDWOJENNE RZEŹBY W AKADEMII GÓRNICZEJ

Ich twórcy rzeźbiarze – odsłonięte w budynku gł.

Habsdówe Archiwum Cyfrowe, sygn. 1-K-4876

Habsdówe Archiwum Cyfrowe, sygn. 1-K-4880-2

<p>NAC: 1-K-4876</p> <p>33. Jan Raszka (1871-1945) – artysta rzeźbiarz, malarz i medalier, absolwent ASP w Wiedniu, wykładowca sztuki w Wyższej Szkole Przemysłowej w Krakowie, autor oryginalnych rzeźb dla Akademii Górniczej (portret z 1938 r.)</p>	<p>NAC: 1-K-4880-2</p> <p>34. Artysta rzeźbiarz Jan Raszka w swojej pracowni przy grupie rzeźb, przedstawiającej górników, zaprojektowanej do umieszczenia przed wejściem do gmachu głównego Akademii Górniczej w Krakowie – 1935</p>
---	---

Habsdówe Archiwum Cyfrowe, sygn. 2-2796

<p>NAC: 2-2796</p> <p>35. Przed wejściem do gmachu gł. Akademii Górniczej – z lewej strony, w dniu 7.12.1935 r. odsłonięto grupę kamiennych rzeźb górników, autorstwa rzeźbiarza Jana Raszki – 1935-12-07</p>	<p>Muzeum AGH</p> <p>36. Przed wejściem do gmachu gł. AG – z prawej strony, w dniu 7.12.1935 r. odsłonięto grupę kamiennych rzeźb hutników, autorstwa rzeźbiarza J. Raszki – 1935-12-07</p>
---	---

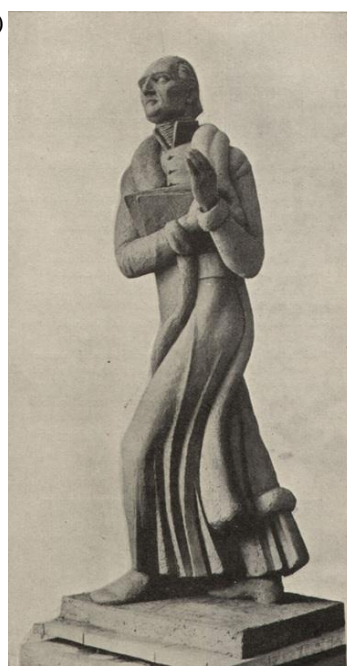

Instytut Sztuki PAN, Warszawa	Instytut Sztuki PAN, Warszawa
37. Artyści rzeźbiarze, wykonujący figurę św. Barbary. Po lewej: S. Zbigniewicz (1904-42) – również autor projektu stiukowych rzeźb: S. Staszica i F. K. Drucki-Lubeckiego (aula AG) i św. Barbary (dach budynku gł. AG) – 1939-08-24	38. Model rzeźby św. Barbary, tzw. kopyto, wykonano z drewna, wzmacniając je konstrukcją stalową, a następnie pokryto je ukształtowaną blachą miedzianą i umieszczono na dachu budynku – 1939-08-24

a)

b)

NAC Warszawa, PIC_1-N-3136-21	Głos Plastyków, 5 (1937) 1-7, 39
39. W przedwojennej auli Akademii Górniczej w niszy z tyłu auli eksponowano w latach 1935-39 stiukową rzeźbę Franciszka K. Druckiego-Lubeckiego (jako ministra), autorstwa S. Zbigniewicza – 1935-12-07	40. W przedwojennej auli Akademii Górniczej w niszy przy stallach rektorskich eksponowano w latach 1935-39 stiukową rzeźbę Stanisława Staszica (jako księdza), autorstwa Stefana Zbigniewicza – 1935-12-07

UROCZYSTOŚCI Z ŻYCIA CODZIENNEGO AKADEMII GÓRNICZEJ

Narodowe Archiwum Cyfrowe, sygn. 1-N-3130-2

Narodowe Archiwum Cyfrowe, sygn. 1-N-3131

NAC: 1-N-3130-2	NAC: 1-N-3131
41. Inauguracja roku akad. 1927/28 AG w Krakowie w auli Uniwersytetu Jagiellońskiego. Siedzą (po raz pierwszy w nowych łańcuchach): prof. Edmund Chromiński – rektor AG (w głębi), prof. Jan Krauze – dziekan Wydz. Górniczego, prof. Stanisław Skoczylas – prorektor, prof. Karol Łowiński – dziekan Wydz. Hutniczego (od lewej) – 1927-12-07	42. Inauguracja roku akad. 1928/29 w AG w Krakowie w auli Uniwersytetu Jagiellońskiego. Stoją od lewej: prof. Jan Krauze – dziekan Wydz. Górniczego, prof. E. Chromiński – prorektor, prof. S. Skoczylas – rektor, prof. M. Jeżewski – dziekan Wydz. Hutniczego – 1929-12

Muzeum AGH	Muzeum Narodowe w Warszawie
43. Gabinet rektorski z okresu międzywojennego, w którym na ścianach eksponowane były portrety rektorów Akademii Górniczej (1919-38), namalowane (na wprost i z boku) m.in. przez K.T. Pochwalskiego (1. i 4. portret), L. Kowalskiego (2. i 5. portret) i W. Wodzinowskiego (3. portret) – 1938-12-06	44. Autoportret artysty malarza Kazimierza Teofila Pochwalskiego (1855-1940), znakomitego malarza i wybitnego portrecisty (autor ponad 550 portretów), który namalował portrety: jednego z dostojników państwowych i czterech rektorów Akademii Górniczej z lat 1919-1928 – 1927-12-07

Narodowe Archiwum Cyfrowe, sygn. 1-P-3437-16

Narodowe Archiwum Cyfrowe, sygn. 1-P-3437-17

NAC: 1-P-3437-16

45. Uroczystości 600. rocznicy koronacji Kazimierza III Wlk. – Przejście Senatu AG ul. Kanoniczną w drodze na Wawel. Widoczni m.in.: prof. Z. Saryusz-Bielski – rektor (II rząd, 1. z lewej), prof. W. Takliński (II rząd, 1. z prawej), prof. J. Krause (I rząd, 1. z lewej), prof. W. Staronka (I rząd, 1. z prawej) – 1933-06-18

NAC: 1-P-3437-17

46. Uroczystości 600. rocznicy koronacji Kazimierza III Wlk. – Przejście Senatu AG ul. Kanoniczną w drodze na Wawel. Widoczni m.in.: prof. Zygmunt Saryusz-Bielski – rektor (II rząd, 1. z lewej), prof. W. Takliński (II rząd, 1. z prawej), prof. J. Krause (I rząd, 1. z lewej), prof. W. Staronka (I rząd, 1. z prawej) – 1933-06-18

NAC: 1-N-58-1

47. Uroczystość jubileuszu 50-lecia pracy naukowej inż. K. Bohdanowicza, prof. AG. Od lewej: prof. W. Goetel, prof. K. Chyliński – wiceminister oświaty, prof. W. Takliński – rektor AG, prof. K. Bohdanowicz – jubilat, prof. R. Dawidowski – prorektor, W. Świętosławski – minister oświaty, K. Świtalski – wojewoda krakowski, z tyłu za jubilatem: prof. F. Zalewski – dziekan Wydz. Górniczego (po lewej) i prof. W. Łoskiewicz – dziekan Wydz. Hutniczego (po prawej). 08-12-1935

NAC: 1-N-3140-3

48. Uroczystość nadania tytułów honorowych dhc nauk techn. Akademii Górniczej darczyńcom Uczelni. Osoby honorowane (od lewej): prof. Karl A. Benedicks – profesor Uniwersytetu w Sztokholmie (stoi podczas laudacji), Antoni Roman – minister przemysłu i handlu, inż. Tomisław Morawski – gen. dyr. Towarzystwa Węglowego w Katowicach, inż. Witold Sągajłło – prezes Warszawskiego Towarzystwa Kopalń Węgla i Zakładów Hutniczych w Zagłębiu Dąbrowskim, inż. Michał Grażyński – wojewoda śląski (niewidoczny na zdjęciu). 07-12-1937

a)

b)

49. Rewersy sztandarów Korporacji: „Gnomia” (a, ufund. 1926) i „Montana” (b, ufund. 1934), działających przy Akademii Górniczej w Krakowie. Foto: Archiwum Korporacyjne w Poznaniu

a)

b)

c)

d)

e)

50. Sztandar SSAG „Stowarzyszenia Studentów Akademii Górniczej”, działającego w Krakowie: jego awers (a) i rewersy (b,c): sztandar w wersjach: przed- (a,b, 1938) i powojennej (a,c, 1949). Wbijanie w drzewce sztandaru gwoździ fundacyjnych (c), od lewej: prof. K. Bohdanowicz, A. Roman – minister przemysłu i handlu II RP, fundator sztandaru, prof. W. Takliński – rektor AG, dr J. Tymiński – wojewoda krakowski – 5.XII.1938 (a) i przemarsz pocztu sztandarowego podczas Zielonych Świąt w dniu 9.VI.1946 (d), od lewej: Z. Werner, F. Byrtus, A. Kleczkowski. Foto: Muzeum AGH (a,b,c), NAC-on line (d), Kleczkowski A.: Studia nad przeszłością... (e)

Narodowe Archiwum Cyfrowe, sygn. 1-N-3134-1

<p>NAC: 1-N-3134-1</p>	<p>Muzeum AGH</p>
<p>51. Inauguracja roku akad. 1933/34: przemówienie prof. Władysława Taklińskiego – rektora Akademii Górniczej, widoczni (od lewej): prof. Feliks Zalewski – dziekan Wydz. Górniczego, prof. Roman Dawidowski – prorektor, prof. Wilhelm Staronka – dziekan Wydz. Hutniczego – 1933-12</p>	<p>52. Pracownicy Katedry Metalografii i Obróbki Termicznej Wydz. Hutniczego AG na Krzemionkach po obronie pracy doktorskiej nr 3 w dniu 24 marca 1934 r. Stoją (od lewej): Marian Orman, Janusz Lesiecki, dr Zygmunt Jasiewicz – doktorant, który uzyskał stopień dr nauk. techn. zz. metalurgii, prof. Władysław Łoskiewicz – promotor, Marian Balicki, Michał Woźniak, Mikołaj Dubowicki – 1934-03</p>

Narodowe Archiwum Cyfrowe, sygn. 1-N-3135-1

<p>Muzeum AGH</p>	<p>NAC: 1-N-3135-1</p>
<p>53. Władze Akademii Górniczej w roku akad. 1934/35. Od lewej profesorowie: F. Zalewski – dziekan Wydz. Górniczego, W. Staronka – prodziekan Wydz. Hutniczego, W. Takliński – rektor, W. Goetel – prodziekan Wydz. Górniczego, R. Dawidowski – prorektor, W. Łoskiewicz – dziekan Wydz. Hutniczego – 1934-12</p>	<p>54. Inauguracja roku akad. 1936/37: Przemówienie prof. W. Taklińskiego – rektora AG. Siedzą od lewej: prof. W. Budryk – dziekan Wydz. Górniczego, prof. R. Dawidowski – prorektor, prof. A. Krupkowski – dziekan Wydz. Hutniczego – 1936-12</p>

Haridóva Arhivum Cifera, sygn. 1-N-3143-5

Haridóva Arhivum Cifera, sygn. 1-N-3136-19

NAC: 1-N-3143-5

55. Uroczystości Dnia Górnika w Akademii Górniczej w Krakowie: studenci AG podczas "pochodu lisów" przed budynkiem A-0 – 1936-12-07

NAC: 1-N-3136-19

56. Uroczystości z okazji 20-lecia Akademii Górniczej w Krakowie: uczestnicy balu górnika na schodach krążganków w pawilonie A-0 – 1938-12-07

Haridóva Arhivum Cifera, sygn. 1-N-3136-21

Haridóva Arhivum Cifera, sygn. 1-N-3136-20

NAC: 1-N-3136-21

57. Uroczystości z okazji 20-lecia Akademii Górniczej w Krakowie. Uczestnicy Zjazdu Stowarzyszenia Inżynierów Elektryków (od lewej): czterech zaproszonych gości uczelni, płk. R. Witorzeniec – Okręg WP w Krakowie, A. Roman – minister przemysłu i handlu RP, W. Dziadosz – wojewoda kielecki, prof. W. Goetel – prorektor AG, w głębi widoczna nisza z rzeźbą F. K. Druckiego-Lubeckiego – 1938-12-07

NAC: 1-N-3136-20

58. Uroczystości z okazji 20-lecia Akademii Górniczej w Krakowie. Uczestnicy Zjazdu Stowarzyszenia Inżynierów Elektryków: w stallach rektorskich siedzą: prof. W. Takliński – rektor AG, oraz prof. W. Budryk – dziekan Wydz. Górniczego, prof. W. Goetel – prorektor, prof. I. Stella-Sawicki – dziekan Wydz. Hutniczego, niżej prezydium Zjazdu Stowarzyszenia Inżynierów Elektryków, w głębi po lewej widoczna nisza z rzeźbą S. Staszica – 1938-12-07

AKADEMIA GÓRNICZA PODCZAS OKUPACJI w latach 1939 – 1945

<p>NAC: 2-2795</p> <p>59. Widok na gmach gł. Akademii Górniczej: siedziba gubernatora Hansa Franka i rządu Generalnego Gubernatorstwa podczas okupacji według stanu po usunięciu z dachu figury św. Barbary (I.1940) i zamontowaniu godła III Rzeszy – czarny orzeł, trzymający w swych szponach wieniec ze swastyką – 1942-45</p>	<p>NAC: 1-N-3124-4</p> <p>60. Westybul ze schodami i krużgankami w gmachu gł. Akademii Górniczej: podczas wojny w widocznej wnęce – przeznaczony do umieszczenia posągu patrona AG, eksponowane było spiżowe popiersie A. Hitlera – wodza III Rzeszy, otoczone złożoną girlandą liści dębowych (przed wojną – w tym miejscu w latach 1935-39 znajdował się stylizowany zegar) – 1940-45</p>
--	---

<p>NAC: 02.3447</p> <p>61. Obchody II rocznicy utworzenia GG. Westybul gmachu gł.: Gubernator H. Frank w siedzibie rządu GG odznacza zasłużonych urzędników wojennymi krzyżami zasługi – 1941-10</p>	<p>NAC: 02.3445</p> <p>62. Obchody II rocznicy utworzenia GG. Westybul gmachu gł.: Apel członków rządu i urzędników w siedzibie rządu Generalnego Gubernatorstwa (gmach Akademii) – 1941-10</p>
--	---

NAC: 2-2811	NAC: 2-2818
63. Gubernator H. Frank przemawia na posiedzeniu rządu GG w auli gmachu gł. Akademii Górniczej w Krakowie. Widoczni (od lewej): Ernst Boepple i Josef Friedrich – 1939-44	64. Gubernator Hans Frank przemawia podczas posiedzenia rządu GG w auli gmachu gł. Akademii Górniczej w Krakowie – 1939-44

NAC: 2-2815	NAC: 2-2807
65. Spotkanie dowódców Wehrmachtu w siedzibie rządu Generalnego Gubernatorstwa w gabinecie rektorskim w gmachu głównym Akademii Górniczej w Krakowie – 1939-44	66. Gubernator H. Frank wygłasza w gabinecie rektorskim przemówienie podczas posiedzenia rządu Generalnego Gubernatorstwa w gmachu Akademii Górniczej w Krakowie – 1941-12

Narodowe Archiwum Cyfrowe, sygn. 2-2810

Narodowe Archiwum Cyfrowe, sygn. 2-4633

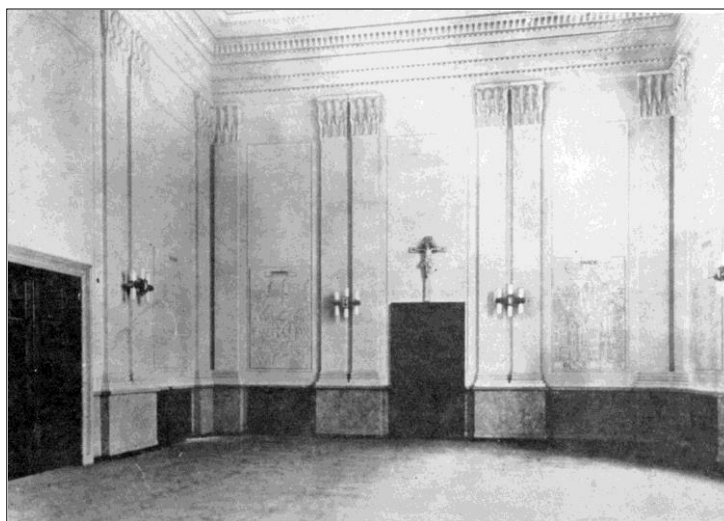
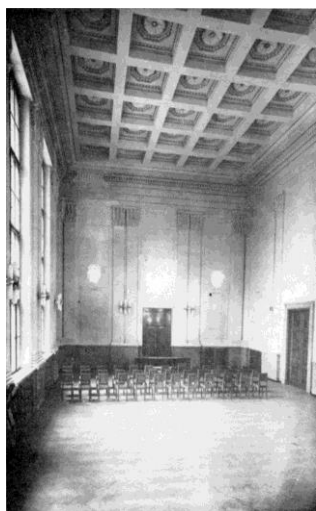
<p>NAC: 2-2810</p>	<p>NAC: 2-4633</p>
<p>67. Posiedzenie rządu Generalnego Gubernatorstwa w auli gmachu gł. AG. W pierwszym rzędzie widoczni: Hans Frank (pierwszy z prawej), Ernst Boepple (trzeci z prawej) oraz Adolf Stahl (drugi z lewej) – 1940-45</p>	<p>68. Spotkanie funkcjonariuszy SS w auli gmachu gł. AG w siedzibie rządu Generalnego Gubernatorstwa. Gen. Arthur Seyss-Inquart przemawia do dowódców przed frontem oddziałów SS – 1940-03-08</p>

Sonderaktion Krakau – W dniu 6 listopada 1939 roku Niemcy podstępnie zaprosili do auli (piętro II, sala 56) w Collegium Novum UJ pracowników naukowych Uniwersytetu Jagiellońskiego (161 osób) i Akademii Górniczej (22+1 osoby) – łącznie 183 osoby, które aresztowano i wywieziono do obozów koncentracyjnych w Sachsenhausen-Oranienburg k. Berlina i Dachau k. Monachium. W dniu 16.XI.1939 r. aresztowany został – po dobrowolnym zgłoszeniu się, także prof. J. Krause – wieloletni rektor AG, a zwolniono prof. I. Feszczenko-Czopińskiego i prof. M. Czyżewskiego – ze względu na ich ukraińską narodowość.

<p>Muzeum AGH</p>	<p>Muzeum AGH</p>
<p>69. Tablica informacyjna, upamiętniająca 30. rocznicę aresztowania przez hitlerowców 23 pracowników AG podczas Sonderaktion Krakau, spośród których 3 osoby zginęły w obozie śmierci KL Sachsenhausen-Oranienburg, inne uwięziono w KL Dachau, wmurowano ją w paw. A-0, p. I – 5.XI.1981</p>	<p>70. Składanie kwiatów pod tablicą upamiętniającą Sonderaktion Krakau. Od lewej: prof. Stanisław Kreczmer – prorektor AGH, prof. Wacław Leskiewicz – przewod. Koła Związku Kombatanów RP przy Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie – 1989-11-07</p>

ZNISZCZENIA MIENIA I STRATY OSOBOWE W AKADEMII GÓRNICZEJ w latach 1939 – 1945

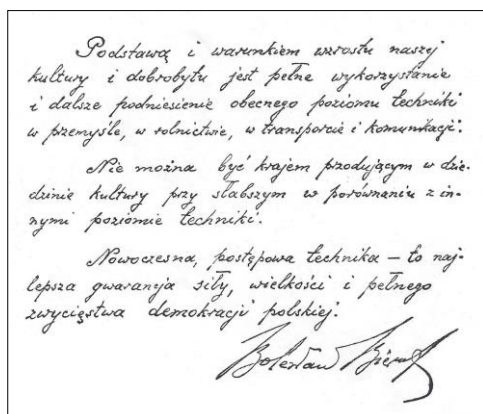

Muzeum AGH	Muzeum AGH
<p>71. Aula w budynku gł. Akademii Górniczej: widok na zniszczone ściany: główną (z lewej) – od strony stali rektorskich, rejon rzadko wykorzystywany podczas wojny, i tylną (z prawej) – rejon wykorzystywany przez okupanta na miejsce swych spotkań: na ścianach widoczne są gipsowe płaskorzeźby, przedstawiające panoramy miast (od lewej): Wiednia, Berlina, Gdańska i Kolonii, wykonane przez prof. Franciszka von Zulow z Wiednia, oraz nowe wejście na zaplecze techniczne auli, wykonane przez okupanta – 1945-01-18</p>	

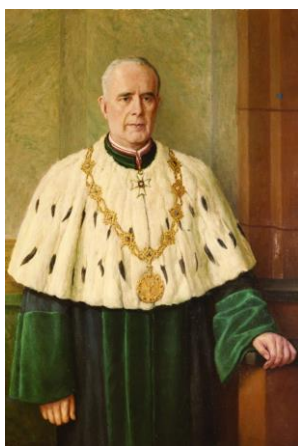
Muzeum AGH	Muzeum AGH
<p>72. Gmach główny Akademii Górniczej: widok na częściowo wypalone poddasze i 2. piętro skrzydła pld.-wschodniego podczas oceny strat, wywołanych pożarem, wnieconym przez okupanta przed jego opuszczeniem – 1945-01-25</p>	<p>73. Tablica pamiątkowa (a) – odsłonięta 4.X.1975 r., wraz z urną z prochami (b) – wmurowaną 5.XI.1981, poświęcone pamięci profesorów i pracowników Akademii Górniczej, ufundowane przez Stowarzyszenie Wychowanków AGH i umieszczone w holu w gmachu głównym na 1. piętrze</p>

POWOJENNA ROZBUDOWA BAZY UCZELNI

74. Motto Bolesława Bieruta, Prezydenta KRN, zgłoszone na posiedzeniu KRN w dniu 23.IX.1946 roku. Świadczy ono o podejściu władz państwowych do nauki i jej roli w kształceniu nowych kadr inżynierskich dla odbudowy i rozwoju polskiego przemysłu

75. Wizyta władz partyjnych i państwowych w Akademii Górniczej w dniu 6.XII.1947 r. podczas obchodów Dnia Górnika i inauguracji roku akad. 1947/48. Od lewej: Henryk Dobrowolski – Prezydent m. Krakowa, Bolesław Bierut – Prezydent RP, Hilary Minc – min. przemysłu i handlu, prof. Bolesław Krupiński – dyr. techn. Centralnego Zarządu Przemysłu Węglowego, Stanisław Skrzyszewski – min. oświaty, prof. Marian Mięśowicz – kier. Katedry Fizyki II, prof. Walery Goetel – rektor AG

76. Prof. W. GOETEL (1889 – 1972), rektor AG w l. 1939/40 – 1950/51, strateg powojennej rozbudowy bazy uczelni

77. Makieta rozbudowy bazy naukowo-badawczej AGH opracowana prawdopodobnie przez arch. W. Krzyżanowskiego i zatwierdzona do realizacji przez Senat uczelni w dniu 11 grudnia 1948 roku. Widok na budynki dydaktyczne planowane do wybudowania w trzech etapach w latach 1951-84.

Bibliografia:

Foto: większość zdjęć wykorzystano za zgodą Narodowego Archiwum Cyfrowego, link do zbiorów w systemie [Zbiory NAC on-line](#)

Opracował: dr inż. Jerzy KAJTOCH

Kraków, 15 grudnia 2015 r.

Poprawiono:

Kraków, 15 czerwca 2019 r.